

De Apoplexia.

Tinctura Viper. vel *Castor.* Mixta cum *Ol. Caryophyll.* ori injiciatur; mittatur Sanguis è brachio vel vena potius *Jugulari*, ad Circulationem liberiozem promovendam, hoc statim levamen adfert, si Sanguis vel Lympha Stagnans amoveri possit: *Enemata* etiam acriora injiciantur, que ingrediantur *Crocus Metallorum*, *Colocinth. Spir. Vin. &c.* Emeticum etiam usurpetur, speciatim si *Narcotica* Morbum induxerint. Sed in hoc casu ut & in omnibus aliis semper respiciendæ sunt ægrotantis *Vires*. Huc etiam spectant *Sulphureo-Aromatica*, & *Spiritus Salino Volatiles*, quorum in capite præcedente Mentionem fecimus, Vel

℞. Spir. Salv. Rorismar. aa. ℥vj. Ol. Caryophyll. ℥ss. Spir. Cran. Human. Saccinat. ℥ij. in quo digere *Cubeb. Zedoar. Nuc. Muschat. Castor. aa. ℥vj.* Stent per dies aliquot deinde decant. Dosis *℥ss.* in Aq. aliqua *Apoplectica*. Conducunt etiam *Alkalia fixa* ad *Acidum* imbibendum, quibus add. etiam *Aromatica*.

Catartica hic locum habent quæ fiunt ex *Extract. Colocinth. Hellebor. nigr. Syr. è Rhamno Cathartic. Pill. duobus Pill. Rud. & semper add. Castor Sal. Volat Cran. Human. Fuliginis Et Vesicatoria etiam & Cucurbitula Scarificata nucha Colli & Cubitis* admoveantur.

CAPUT V.

De Paralyfi, Lethargo, Cævo, Catalepsi,
Tremore, & Incubo,

1. **O**Mnes hi Morbi participant de natura *Apoplexia* & solummodo gradu non *Essentia* differunt; eandem etiam agnoscunt *Causam* & eandem afficiunt partem.

2. *Causa* horum omnium affectuum est *Lympha* coagulata seu quodammodo vitata vel serum, vel Sanguis extravasatus, vel similis quædam materia *Heterogenea*

poros cerebri vel ejusdem appendicis invadens, unde influxus Spirituum Animalium inhibetur, vel eorum radientes emanationes obtunduntur, &c.

3. *Therapeia* omnium horum affectuum speciatim consistit in reseratione pororum *Cerebri*, & procuratione liberioris transitus *Spirituum Animalium*, unde utendum est omnibus quæ præscriptimus in *Curatione Morborum*, de quibus hæcenus egimus; omnia enim illa remedia simili modo & hic & in cunctis affectibus *Soporosis*, usurpanda veniunt.

CAPUT VI

De Phrenitide, & Comate Vigili.

1. **P**hrenitis est inflammatio *Cerebri* & *Membrarum* ejusdem, una cum *febre* acutiori; sed *Coma* est sine *febre*.

2. *Phrenesis* est vel *spuria* vel *vera*; *spuria* plerumque contingit in *febris biliosis*; *vera* est totalis *memoriæ* eradicatio adeò ut *Ager* omnia *Oblivioni* tradat: & hæc differt tantum *gradu* à *Comate*.

Adest *irregularis Loquela*, & *puerilis lusus* cum *plumis*, *straminibus*, &c. *Oculi* videntur *magni* & *excitati*, sunt etiam *vertiginosi*, & *delirant*.

3. *Causa* est *bilis* maxime *Volatilizata* quæ ad *Globulam cerebri* partem everta *Spiritus Animales* accendit, in *furorem* & *confusionem* concitat. *Omnes Meditationes seriæ* & *profundæ*, *curæ*, *studia*, *mæror*, *ira*, &c. sunt *causæ antecedentes*, quoniam *bilis* exasperant, *Spiritus Animales* exagitant & accendunt, &c. *Omnes dolores*, si *vehementes*, possunt etiam *causæ vicem* sustinere.

4. *Phrenitis* sæpissimè est *Lethalis*, præsertim si sequentibus *Symptomatis* stipetur, nempe, *stridore dentium*, *motu Linguae* & *manuum tremulo*, *dejectionibus*

De Phrenitide, &c.

nibus albis, Urina tenui alba, Convulsionibus, Stultis & Ludicris actionibus, ut plumarum collectionibus in leqo, &c. Sed si post statum Morbi Symptomata minui videantur, maxima affulget spes.

Coma procedens ab Ira, labore, studiis, sollicitudine, &c. facili negotio curabitur.

5. *Therapeia Vena sectione celebrata*, injiciantur *Enemata refrigerantia*, idque frequenter. *Vomitiva maxima cum cautela exhibenda sunt*, mitiora autem *lenitiva*, ut *Elect. Lenitiv. Diaprun. pulp. Tamarind. prunor. &c.* conducunt. *Omnia Aquea & Acida valde sunt efficacia in spiritibus debaccantibus compefcendis & ad statum naturalem reducendis.* Ex. gra.

(1) ℞. Aq. Endiv. Primul. ver. Rosar. aa. ℥ij. Spirit. Nitri gut. 40. Syr. papaveris Rhead. ℥j. M. vel

(2) ℞. Aq. Acetosell Lactuc. aa. ℥iv. Syr. Diamor. Diaccd. aa. ℥j. Spirit. Nitri Dulc. gut. 30. M. Conveniunt etiam ad *bilem temperandam Emulsiones factæ ex semin. frigid. cum aquis hisce Destillatis vel Aq. Hordei.* Externè *Anodyna refrigerantia Capiti applicari possent*, ut *Papav. Nympha lactuc. Germin. popul. primula ver. portulaca Cucurbita sativa, Solanum, flor. Rosar. fol. violar. quibus add. Camphor. Mosch. Ambragrysea*, & si opus sit, *Opium*. Si hæc (supra præscripta) non juverint, propinanda sunt *Opiata internè*, speciatim in *Comate*, sed in *Phrenesi* cautè exhibenda sunt (semper incipiendo à minori Dosi) idque potiùs in *febris declinatione*, quam *augmento*.

CAPUT VII.

De Melancholia,

1. **M**elancholia est Delirium sine febre, ortum à Spirituum Animalium hebetudine,

2. Si ejus præcipua sedes in Capite sita sit ; dicitur *Cephalica*, si inferius in Abdomine, dicitur *Hypochondriaca*.

3. *Causam* in hoc consistere autumamus, quod Spiritus Animales qui in seipsis sunt maximè subtiles, & purissimi Tincturam quandam acidam recipiunt in fonte suæ Originis, unde hebescent & quasi Cæci & Caliginosi evadunt, & cum aded inertes fiant, in vias quasdam devias incidunt, & quocumque se conferant ibi hærent saltem nimium ibidem morantur, unde oriuntur Monstruosæ illæ imaginationes, earumque aded Diutina remanentia in Animis ægrotantium.

4. *Signa* præcipua sunt *Timor*, & *Moror*. Sed præterea adsunt quandoque & alia: quidam enim uberrimas fundunt Lachrymas, alii autem altos & pueriles tollunt Cachinnos, quidam seipsum imaginantur altiori gradu Locatos quam ipsos reges, dum alii se bufone viliores fatentur, quidam prophetas agunt, & omnia sua effata pro oraculis tradunt, alii autem omne quod ore protulerint pro mendacio vendicant, multi se malo quodam genio præpossessos autumantur, & non desunt etiam qui violentas sibi injiciunt manus.

5. Hic morbus semper est Chronicus, & si *Delirium* addit extremum, & inveteratus sit morbus, raro aut nunquam emergunt.

6. *Curatio* consistit in volatilizando Spiritus Animales & expediendo ab acido illo eisdem obtundente & obfuscante; in quem finem frequenter instituat *Sanguinis Missio* ex venis Sedalibus & quandoque in Brachio, interea utatur æger *Sal: Volat. Oleos.* quale præscripsimus dum de morbis Soporiferis agebamus. Subinde etiam *Emerica* (qualia vulgò ex *Antimonio* præparamus) bono cum successu usurpantur. Conducunt etiam *Enemata Preparativa*, quæ nempe *Cathartica* viam sternant, ipsa autem *Cathartica* fiant ex *Extract. Hellebor. nigr. Extract. Colocynth. Extract. Rudii. Pill. de Succin. Tartari Diaphen. Hierapiera Elix. Proprietat. fact.* cum *Tinctura Antimonii* & propinat. a xx. ad Lx. gut. in *Elix. Salut. vel Decoct. Epithymi*. Hæc autem vel similia bis vel ter per septimanam propinat.

nand
biben
etiam
tura
neris
destil
vel.
um i
fuerit
sunt
morb

4. N
tione
2. C
calcu
Anim
ligna
litas
Anim
& ex
frustu
ut M
malig
ria e
sinua
coru
3. S
insup
quo v
am i

nanda sunt, profunt etiam *Absorbentia* ad Acidum imbibendum, ut *Oculi Cancrorum*, *Coral*, *Margarit*, &c. etiam *Chalibeata*, ut *Viriolum Martis* & ejusdem *Tinctura*; & *Tinctura Salis Tartari*, & *Antimon. Ens Veneris*, &c. pro vehiculis utendum est *Decoctis* vel *Aq. destillatis* *Fumaria Serpill.* *Amara Dulcis*, *Sero Lactis*, vel *Aq. acidulis*. Cavendum in hoc affectu ne nimium insistatur in usu unius remedii (nisi universalis fuerit:) omnia autem supra præscripta in usum sunt revocanda pro prudenti Iudicio Medici, & morbi exigentia.

C A P U T VIII.

De Mania.

1. **M**ania est *Delirium* sine febre, sed cum furore & præcipitantia, ortum à depravatione Spirituum Animalium.

2. Quod ad *Causam* attinet, nos *Villisi* sententiæ calculum nostrum adjicimus, quod nempe Spiritus Animales à benigna & propria indole in aliam malignam & depravatam degenerant, quæ maligna qualitas originem suam trahit vel ab ipsis Spiritibus Animalibus, ut ex passionibus violentis, terroribus, & ex spe rei alicujus deoptatæ subito & improvise frustrata, vel ex morbis in cerebro præexistentibus, ut *Melancholia*, *Phrenitide*, &c. Vel oritur hæc malignitas à vitio Sanguinis, ut quando *Hæreditaria* est, vel quando fermenta venenata Sanguini insinuantur, ex morfu animalium *Rabidorum*, toxicorum quorundam assumptione, &c.

3. *Symptomata* vulgaria sunt *Delirium* & *furor*. Sed & insuper *Maniaci* maxime sunt audaces & feroces, continuo vigilant, robore incredibili pollent, perferunt etiam intensissimum frigus, plagas severissimas, in ediam sum-

(3) ℥. Vin. Heilebor. ℥j. Tarr. Emetic. gr. iij. m℥.
 ſce pro una Doſi.

Cathartica etiam quarto quoque vel quinto die al-
 ternatim intercalanda veniunt, ut

(1.) ℥. Extract. Hellebor. nigr. ℥ij. En Ven. ℥j. Tarr.
 vitriolat. gr. vj. f. bol. Vel,

(2.) ℥. Extract. Hellebor. nigr. pulv. Colocynth.
 Mercurii Dulcis, aa. ℥j. M. f. Pill. pro una Doſi.
 Vel,

(3.) ℥. Decoct. Epithymi ℥iv. Diasenna ℥℥. Mi-
 ſce: Nota bene omnia hæc evacuancia exhibenda
 eſſe cum reſpectu habito ad vires ægrotantis; hoc
 tamen obſervavimus quod Melancholia vel Mania
 affecti plerumque fortiora requirunt Evacuancia,
 & melius ferunt, quam in aliis affectibus. In in-
 intervallis etiam Alterantia ſpecifica ſuas præſtant
 vices: omnium ferè Authorem ſcripta huiusmodi
 ſcitant præſcriptis; nos quæ maximè efficacia no-
 verimus pro exemplis proponemus.

(1.) ℥. Ent. Vener. Bezoard. Lunar. aa. ℥℥. Cov-
 ſerv. flor. primul. veris ℥j. fiat bolus.

(2.) Regul. Antimon. Diſſolut. in Ol. Vitriol. ℥ iv.
 Limatur. Chalybis ℥j. quibus adde Aq. Serpill. ℥℥.
 Diger. aliquamdiu & deindè decant. Doſ. ℥j. pulve-
 ris autem ℥℥. Vel,

(3.) ℥. Spirit. Sal. Armoniaci ℥iij. Ol. Vitriol. ℥ij.
 miſce guttatim. Doſis 60. gut. ſæpius. Vel,

℥. Ent. Vener. à ℥℥. ad ℥℥. Hæc remedia ex-
 hiberi poſſunt in ſero lactis, Aq. Acidulis, Decoct.
 ex ſummitatibus Hyperic. Sanguisorb. Amar. Dulc.
 Violar. Borræg. &c. Si nullum horum levamen ſad-
 ferat, & deficiat ſomnus, uſurpentur Opiata, quæ
 fermentanda ſunt, & exhibenda una cum Campho-
 ra. Sunt & innumera alia remedia, ut Sanguis
 Canis, Leporis, Hominis trepidi, Afini, &c. Sed ſi
 ex ſupra præſcriptis in uſum adhibitis nullum pro-
 fit, incalum alia adhibentur, nam desperata eſt
 cauſa.

CAPUT IX.

De Catarrho.

1. **C**atarrhus est affluxus lymphæ vitiatæ in ullam partem Corporis humani; dolorem & aliquando tumorem causans.

2. *Signa* sunt affluxus seri ad Nares & oculos, sternutatio, stimulatio in *Larynge*, intumescencia *Amygdalarum*, quam subsequitur Raucedo, infarctus *Bronchia*, *tussis*, & plerumque *febris*, quandoque hæc materia Catarrhalis tenuis est, acris, & biliosa, inflammationes producens, & dolores acutos pungentes in diversis Corporis humani partibus; quandoque, crassior est, viscida & pituitosa, producens Hebetudinem; *febres intermittentes*, *Scorbutum*, *Hydropem*, &c.

3. *Causa* est nimium Lymphæ in Corpore extravasatæ, quæ cum in partes membranosas vel musculares defertur varii Generis dolores excitat, prout nempe est vel *Acida*, *Salina*, *Acris*, &c.

Causa accidentales quandoque accersendæ veniunt à commestione intempestiva, computatione inordinata, præcipue autem ab externo frigore (maximè cum Lympha in fluxum concitatur) quo pori constipantur & transpiratio inhibetur,

4. Si materia hæc Catarrhalis parva Quantitate affluat, & nullam participet Acrimoniam, & solummodo in Nares decidat, facilè Curatur: Sin autem extravasata hæreat in *Maxillis*, *Amygdalis*, vel *Larynge* pejus se habet, sed si in *Pulmone*, pessimo in statu sunt *Ægri*, præcipue si Lympha copiose affluat, & acris sit, si *Æger* proVectiori gaudeat ætate, vel si *tussi*, *Astmati*, *Phthisi*, &c. obnoxius fuerit.

(1.) *Curatio.* Si materia sit tenuis & acris, & emanatur *Febris* imminens conducit in principio *Diaphoretica*, & *Bezoardica* exhibere: & pro potu ordinario.

℞. Aq. Hordei lib. iv. Syr. Papav. Rhaados ℥iv. Ol. Sal. vel Sulph. q: s. ad gratam Aciditatem: M. ex usu hujusmodi Medicaminum *Ægrotans* citissime restituetur, sicut frequentissime experti sumus.

(2.) Sin autem procedat à *Lympha* vitiata, vel *Stomaco* impuro, & oppresso ex nimia *Comestatione*, perpotatione, & hoc in *Casu* primo purgetur *ventriculis* ope *Emetici* alicujus, & laxetur *Alvus* ope *Elect. Lenitiv. Diaprun. &c.* vel si hoc serum extravasatum usque adeo sit acre, ut *inflammationes*, *Rheumatismos*, *Anginam*, *Pleuritidem*, &c. producat, admittenda est *Venasectio*; & partes dolore affectæ foveantur cum *Sal. Volat. Oles.* quæ & intus assumpta cum *Diacod. vel paxillo Laud. Liquid.* plerumque curationem perficiunt; quandoque etiam *Spir. Nicrè Dulc.* conducit.

Si materia sit crassa, hebetudinem *Causans*, &c. *Omnia Volatilia penetrantia & acutis gaudentia* particulis requiruntur: ut *Sinapi, Ros. Solis; Rad. Ari, Enula Campan. Iridis, Fenicul. &c.* & omnia *Alkalia æque Fixa ac Volatilia.*

Si feri *stagnatio* circa *pulmones* contingat, & exinde *suffocatio* aut *prægravis infarctus* oriatur, conducit etiam *Venasectio* (quamquam & hoc *remedii* genus mihi non sit *Cordi*) *Ipaticum* enim parat reliquæ *Massæ* ad alacriorem *circulationem* peragendam, in hoc etiam *Casu* non negligenda *Sal. Volat. Urinosa* una cum *Gum. Ammoniac. vel Myrrha* ibidem *dissolutis.* *Ex. gra.*

℞. Spirit. Fuligin. Succin. Sal. Armonia; aa. ℥ij. Gum. Ammoniac. ℥j. M. & exinde eliciatur *Tinctura.* *Dosis* ad gut. 40. in quolibet *liquore* convenienti. *Convenient* hic etiam *Absorbentia* ut, *Os. Cancror. Testæ. Testudin. Bezoard. Antimon. & similia*, quibus add. *Milleped. Lumbric. Terrest. Salia Lixivialia*, & hujusmodi alia quæ serum *superabundans* evacuunt, vel per *Diuresin*, vel per *Diaphoresin.* *Hæc* supra nominata nullis *ferè* *remediis* cedunt in *Catarrho* inveterato curando.

CAPUT IX.

In *russibus* utendum est *Balsamis Oleis expressis* re-
mediis *Mellis* vel *Saccharo* imprægnatis, & si ma-
teria tenuis sit & *Acris Opiata* exhibenda sunt.
Maxima autem cautela adhibenda est ne. nimium
liberaliter insistatur in usu *Bechicorum*, præcipuè
autem opiatorum.

Externè *Cucurbitula*, *Vesicatoria*, *Fonticuli*, *Em-
plastra*, *Lavamenta*, &c. in usum revocanda sunt:
sed semper ex Consilio prudentis Medici.

CAPUT X.

De Angina.

1. **A**ngina est inflammatio in *Musculis Laryngis*
& *Æsophagi*, *Tonsillis*, *Palato* vel *Maxillis*,
una cum Tumore doloroso, quandoque interno
quandoque externo.

2. Dividitur in quatuor species.

(1.) Prima est *Cynanche*, quando musculi interni
Laryngis inflammantur sine magna intumescencia.

(2.) Secunda dicitur *Synanche* quando adest Tu-
mor rêspirationi officiens.

(3.) Tertia est *Paracynanche* quando *Musculi* ex-
terni *Laryngis* afficiuntur sine tumore apparente.

(4.) Quarta est *Parasynanche* quando inflamman-
tur *Musculi* externi faucium una cum tumore.

3. Signa sunt *respiratio* & *Deglutitio* difficilis, *Ri-
giditas Colli*, *Dolores pungentes* & *comburentes* (qua-
si circa *Maxillas*) quandoque etiam periculum suffo-
cationis, & plerumque *febris*.

4. *Causa* est *Sanguis* commixtus vel saltem occurrens
Lymphæ vitiose in meatibus suis arctioribus, undè eva-
dit *grumosus*, & *tubuli* obstruantur, aded ut *stagnatio*
insequatur, & exindè *fermentum* aliquod *acescens* ac-
quirat, undè manant *symptomata* hæcenus descripta,